

BA-502

Seat No. _____

B. Ed. (Part - I) Examination**March/April - 2014****EDCC - 202 : Teaching Process &
Gauging Development**

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- ૧ નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ બેના મુદ્દાસર ઉત્તર લખો. ૧૬
પ્રત્યેક ઉત્તર આશરે ૩૦૦ શબ્દોમાં લખો :
- (૧) શિક્ષણ પ્રતિમાનની પરિભાષા સ્પષ્ટ કરી શિક્ષણ પ્રતિમાનના ઘટકો અને મહત્વ જણાવો.
- (૨) વ્યક્તિત્વનો અર્થ આપી વ્યક્તિત્વનું સ્વરૂપ સ્પષ્ટ કરો.
વ્યક્તિત્વને અસર કરતાં આનુવંશિક પરિબલોની સમજ આપો.
- (૩) બહુલકના ઉપયોગો જણાવી નીચેની આવૃત્તિ વિતરણ પરથી
બહુલક શોધો :

વર્ગ	70-74	65-69	60-64	55-59	50-54	45-49	40-44	35-39
આવૃત્તિ	2	3	6	9	10	8	7	5

- ૨ નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ ત્રણના ઉત્તર લખો. પ્રત્યેક ૧૫
ઉત્તર આશરે ૨૦૦ શબ્દોમાં લખો :
- (૧) શ્રેષ્ઠ અને ઉત્તમ બે શિક્ષકો છે. તેમનો શુદ્ધ પરોક્ષ અસરઆંક અનુક્રમે નીચે મુજબ છે.
- $$\frac{4+1+2}{3+2} \text{ અને } \frac{1+2+4}{3+2}$$
- બંને કઈ રીતે જુદા પડે છે ? વર્ગ વ્યવહારની સમજ આ સંદર્ભે આપો.

- (૨) સ્વનિયંત્રણ શિક્ષણ પ્રતિમાનની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી સોપાનો અને અસર જણાવો.
- (૩) અધ્યાપનની વ્યાખ્યા આપી સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો અને લાક્ષણિકતાઓ ઉદાહરણ સહિત જણાવો.
- (૪) આલેખના પ્રકાર જણાવી કોઈ બે પ્રકાર ઉદાહરણ સહિત વિગતે સમજાવો.
- (૫) સંકલ્પનાનો અર્થ સ્પષ્ટ કરી સંકલ્પનાના ઘટકો વિગતે જણાવો.

૩ નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે ત્રણ પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. ૧૫
પ્રત્યેક ઉત્તર આશરે ૨૦૦ શબ્દોમાં લખો :

- (૧) શિક્ષક આંકડાશાસ્ત્રના જ્ઞાનનો ઉપયોગ કઈ મુખ્ય પાંચ બાબતોમાં કરે છે તે ઉદાહરણ સહિત જણાવો.
- (૨) વ્યક્તિત્વમાપનની પ્રક્ષેપણ પદ્ધતિઓ જણાવી કોઈ ત્રણ પ્રયુક્તિઓની વિગતે સમજ કસોટીઓનાં નામ સહિત આપો.
- (૩) (અ) નીચેના પ્રાપ્તિાંકો પરથી પ્રમાણ વિચલન શોધો : ૩
52, 50, 56, 68, 65, 62, 57, 70
- (બ) નીચેના પ્રાપ્તિાંકો પરથી મધ્યસ્થની ગણતરી કરો. ૨
146, 152, 168, 177, 178, 182, 188, 193
- (૪) મનોભાર નિયંત્રણ એટલે શું ? મનોભાર નિયંત્રણ પ્રતિમાનનાં સોપાનો અને સામાજિક પ્રણાલી જણાવો.
- (૫) નીચેના આવૃત્તિ વિતરણ પરથી પ્રમાણ વિચલનની ગણતરી કરો :

વર્ગ	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69
f	3	6	10	18	13	7	3

૪ નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે ત્રણ પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. ૧૫
પ્રત્યેક ઉત્તર આશરે ૨૦૦ શબ્દોમાં લખો :

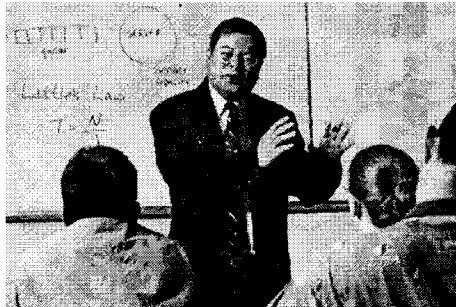
- (૧) શિક્ષક પસંદગી માટે આયોજિત TET/TAT પરીક્ષાઓ કઈ શક્તિનું માપન કરે છે ? આ શક્તિનો ખ્યાલ સ્પષ્ટ કરી તેના માપનના લાભ જણાવો.

- (ર) નીચે આપેલા પ્રાપ્તાંકો પરથી આવૃત્તિ વિતરણ કોષ્ટક તૈયાર કરો અને તેના પર આધારિત પ્રશ્નોના જવાબ આપો :
- 24, 32, 29, 18, 22, 16, 24, 21, 20, 37, 35, 20,
17, 33, 25, 30, 40, 19, 21, 23, 18, 24, 22, 42,
27, 24, 34, 19, 38, 23
- વિસ્તાર શું છે ?
 - વર્ગ લંબાઈ શું છે ?
 - અવર્ગીકૃત પ્રાપ્તાંકોનો મધ્યક શું છે ?
 - કયા વર્ગની સૌથી વધુ આવૃત્તિ છે ?
 - છઠ્ઠા વર્ગનું મધ્યબિંદુ શું છે ?
- (૩) બુદ્ધિ કસોટીઓના પ્રકાર ઉદાહરણ સાથે જણાવી પ્રત્યેક પ્રકારના ફાયદા અને મર્યાદાઓ જણાવો.
- (૪) સર્જનાત્મકતાને અવરોધક પરિબળો વિગતે સમજાવી તેમને દૂર કરવા માટે શિક્ષકની ફરજો જણાવો.
- (૫) બુદ્ધિ માનાંક એટલે શું ? બુદ્ધિ કસોટીના સંચાલનનાં સોપાનો જણાવી બુદ્ધિ કસોટીના ઉપયોગો જણાવો.

૫ (અ) નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો :

૬

- (૧) તમે આપેલ કસોટીનો પરિચય અને બે કલમો નોંધો.
- (૨) આ આકૃતિ કયા વર્ગવ્યવહાર ઘટકની છે? તે ઘટક સમજાવો.

(૩) રચયિતા સાથે યોગ્ય કસોટીના નામ જોડો :

(અ)

(બ)

(૧) અનિલ અંબાસણા

ઝડપ અને ચોકસાઈ કસોટી

(૨) દુષ્યંત શુક્લ

સંગીત અભિયોગ્યતા

(૩) કે. જી. દેસાઈ

શાબ્દિક અભિયોગ્યતા

(૪) પી. એ. ત્રિવેદી

કલા પરખ કસોટી

યાંત્રિક અર્થબોધ કસોટી

(બ) નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર ટૂંકમાં લખો :

૩

(૧) મોટા સમૂહના બુદ્ધિમાનાંકનો આલેખ _____ વિતરણ દર્શાવશે.

(૨) શારીરિક ફેરફારોના માપન દ્વારા _____ માપન એ _____ પ્રયુક્તિ છે.

(૩) ખંડિત શ્રેણીનાં બે ઉદાહરણ આપો.

ENGLISH VERSION

1 Answer any two of following questions. Each answer should be in about 300 words : 16

(1) Clarify the definition of 'Models of teaching' and state the components and importance of these models.

(2) Give the meaning of personality and clarify its nature. Explain the hereditary factors affecting personality.

(3) State the uses of Mode and compute Mode from the given frequency distribution :

Class	70-74	65-69	60-64	55-59	50-54	45-49	40-44	35-39
Frequency	2	3	6	9	10	8	7	5

2 Answer any three of the following questions in **15**
about 200 words each :

- (1) Shrestha and Uttam are teachers. Their pure indirect effect index is $\frac{4+1+2}{3+2}$ and $\frac{1+2+4}{3+2}$ respectively. How do they differ ? Explain classroom interaction in this context.
- (2) Clarify the concept of Self Control Model of teaching. State the steps and effects of this model.
- (3) Define teaching and clarify its concept. State the characteristics of teaching with illustrations.
- (4) State the types of graphs and explain with illustration any two types.
- (5) Clarify the meaning of concept and state in detail the components of concept.

3 Answer any three of the following questions in **15**
about 200 words each :

- (1) State with illustrations in which major five matters does the teacher make use of the knowledge of statistics.
- (2) State the projection techniques of measuring personality and explain in detail any three techniques with names of tests.
- (3) (a) Compute the S.D. of the following scores : **3**
52, 50, 56, 68, 65, 62, 57, 70
(b) Compute the median of following scores : **2**
146, 152, 168, 177, 178, 182, 188, 193
- (4) What is stress reduction ? State the steps and social system of stress reduction model.

- (5) Compute the S.D. from the given frequency distribution :

Class	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69
Frequency	3	6	10	18	13	7	3

- 4 Answer any three of the following questions in 15 about 200 words each :

(1) Which ability do the TET / TAT exams conducted for teachers selections, measure ? Clarify the concept of this ability and state the benefits of its measurement.

(2) Prepare a frequency distribution table from the given scores and answer the questions on the basis of the table :

24, 32, 29, 18, 22, 16, 24, 21, 20, 37, 35, 20, 17, 33, 25, 30, 40, 19, 21, 23, 18, 24, 22, 42, 27, 24, 34, 19, 38, 23

- What is the range ?
- What is the class interval ?
- What is the Mean of the ungrouped data ?
- Which class has the highest frequency ?
- What is the midpoint of sixth class ?

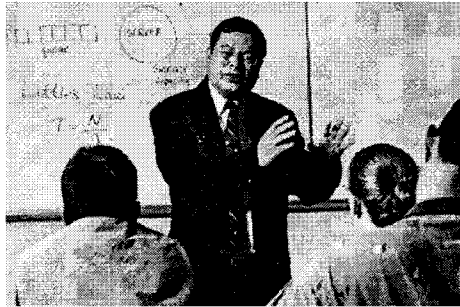
(3) State the types of intelligence tests and give the advantages and limitations of each type.

(4) What are the factors hindering creativity ? Explain and state the duties of teacher to overcome them.

(5) What is intelligence quotient ? State the steps of intelligence test administration and the uses of intelligence tests.

5 (a) Give the answers of the following questions in brief :

- (1) Introduce the test administered by you with two items of the test.
- (2) Which classroom interaction component is given in this picture ? Explain the component.

(3) Match the name of the test with its constructor :

	(A)	(B)
(i)	Anil Ambasana	Speed and Accuracy Test
(ii)	Dushyant Shukla	Music Aptitude Test
(iii)	K. G. Desai	Verbal Aptitude Test
(iv)	P. A. Trivedi	Art perception test
		Mechanical Comprehension Test

(b) Answer the following questions in brief : **3**

- (1) Graph of I.Q. scores of a large group will show _____ distribution.
- (2) Measurement of _____ by measuring physical differences is _____ technique.
- (3) Give two illustrations of discrete series.
